

УРОК №6

**ТЕМА. РОЗВИТОК
КУЛЬТУРИ НА
ПОЧАТКУ ХХст.**

Творча група вчителів історії м. Черкас

ПЛАН

- 1.Характерні риси культури України на початку ХХст.**
- 2.Освіта.**
- 3.Наука.Видатні вчені.**
- 4.Українська преса та видавництво.**
- 5.Здобутки майстрів літератури та мистецтва.**
- 6.Зміни у побуті та звичаях українців.**
- 7. Діяльність національних і спортивно-фізкультурних організацій.**
- 8.Церковне життя.**

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ

- **Культура**
- **Модернізм**
- **Реалізм**
- **Конфесія**

РОБОТА НАД ПОНЯТТЯМИ

- **Реалізм**-напрямок у літературі й мистецтві, який прагне правдиво, об'єктивно відобразити дійсність.
- **Модернізм**-загальна назва сукупності напрямків у літературі й мистецтві кінця 19-початку 20ст., представники яких заявляли про розрив із традиціями реалізму. Митцям модернізму було притаманне змішування стилів, революційне перетворення засобів виразності.

РОБОТА З ТАБЛИЦЕЮ

В ході уроку заповнить таблицю

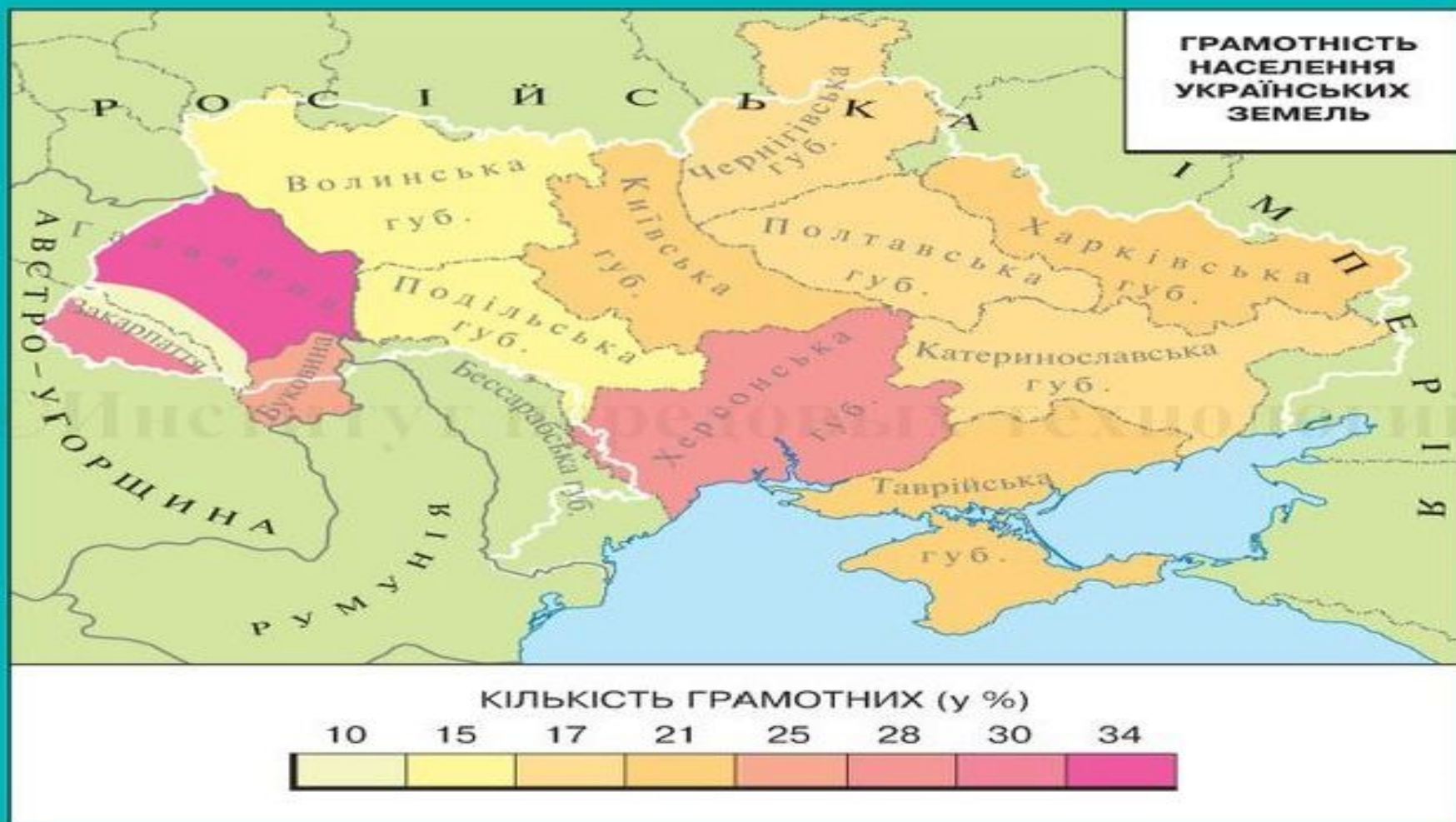
“Розвиток культури України на початку ХХст.

Галузь культури	Основні здобутки й досягнення

Робота з підручником, документами і матеріалами

- 1. Обґрунтуйте актуальність питання в той час про навчання українською мовою в школах України.**
- 2. Порівняйте стан освіти в Наддніпрянській Україні і західноукраїнських землях на початку ХХст.**
- 3. Які ви можете назвати чинники, що сприяли розвитку освіти і гальмували її розвиток?**

1. Які висновки можна зробити з даних на карті?
2. Як можна коментувати таку велику різницю між регіонами?

Прокоментуйте твердження: “наприкінці ХІХ-на початку ХХст. Українськими вченими було здійснено багато досліджень із життя українського народу, доведено історичну самобутність та своєрідність українського культурно-національного типу. Проте ці дослідження були зроблені з урахуванням цензурних вимог, деякі історичні теми взагалі не могли бути дослідженими”.

Як політика російського уряду вплинула на розвиток вітчизняної науки?

З'ясуйте внесок видатних українських вчених початку ХХст.

І. Пулюй-український фізик,
електротехнік

Даніло Кирилович Заболотний
український мікробіолог,
епідеміолог

Володимир Іванович Вернадський—
український філософ,
природознавець, мислитель,
засновник геохімії, біогеохімії та
радіогеології, космізму

Мико́ла Дми́трович Пі́льчиков—
український фізик-теоретик,
експериментатор, винахідник.

Микола Федорович Гамалія
український і радянський
мікробіолог і епідеміолог

Ігор Іванович Сікорський
інженер (авіаконструктор) і
підприємець

Петро Миколайович Нестеров—
військовий льотчик, штабс-
капітан. Основоположник вищого
пілотажу (петля Нестерова).

Левко Макарович Мацієвич-
авіатор, капітан. Висунув ідею
Створення авіаносців

Миха́йло Сергі́йович Груше́вський—
професор історії, організатор української
науки, автор понад 2000 наукових праць.
Автор фундаментальної праці — «Історія
України-Руси»

Єфі́менко Олекса́ндра Які́вна-
український історик і етнограф,
перша жінка, що одержала ступінь
доктора історії.

Дмитро Іванович Багалій — український історик, філософ та громадський діяч, академік Всеукраїнської Академії Наук (з 1919).

Микола Миколайович Аркас— український культурно-освітній діяч, письменник, композитор, історик. Автор ілюстрованої “Історії України-Руси”

Борис Дмитрович Грінченко— український письменник, педагог, лексикограф, літературознавець, етнограф, історик, публіцист, громадсько-культурний діяч. Укладач чотиритомного тлумачного «Словаря української мови».

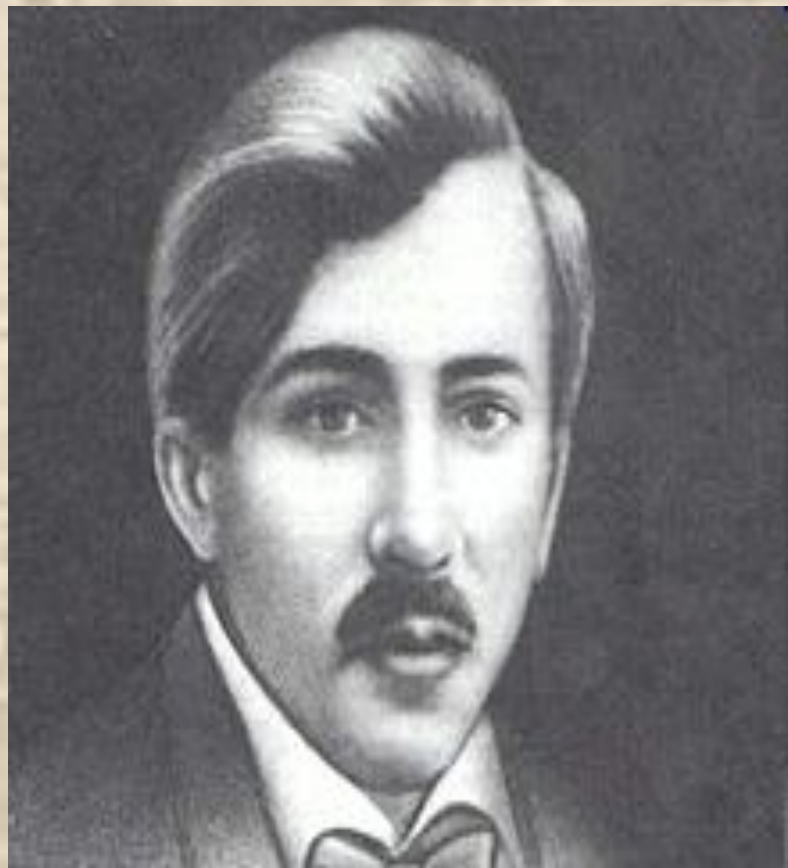

Агатангел Юхимович Кримський— український історик, письменник і перекладач кримськотатарського походження, один з організаторів Академії Наук України. Автор «Української граматики».

Охарактеризуйте внесок українських поетів і письменників в розвиток літератури

Михайло Михайлович Коцюбинський— український письменник, громадський діяч.

Олександр Олесь - український письменник, поет, драматург, представник символізму.

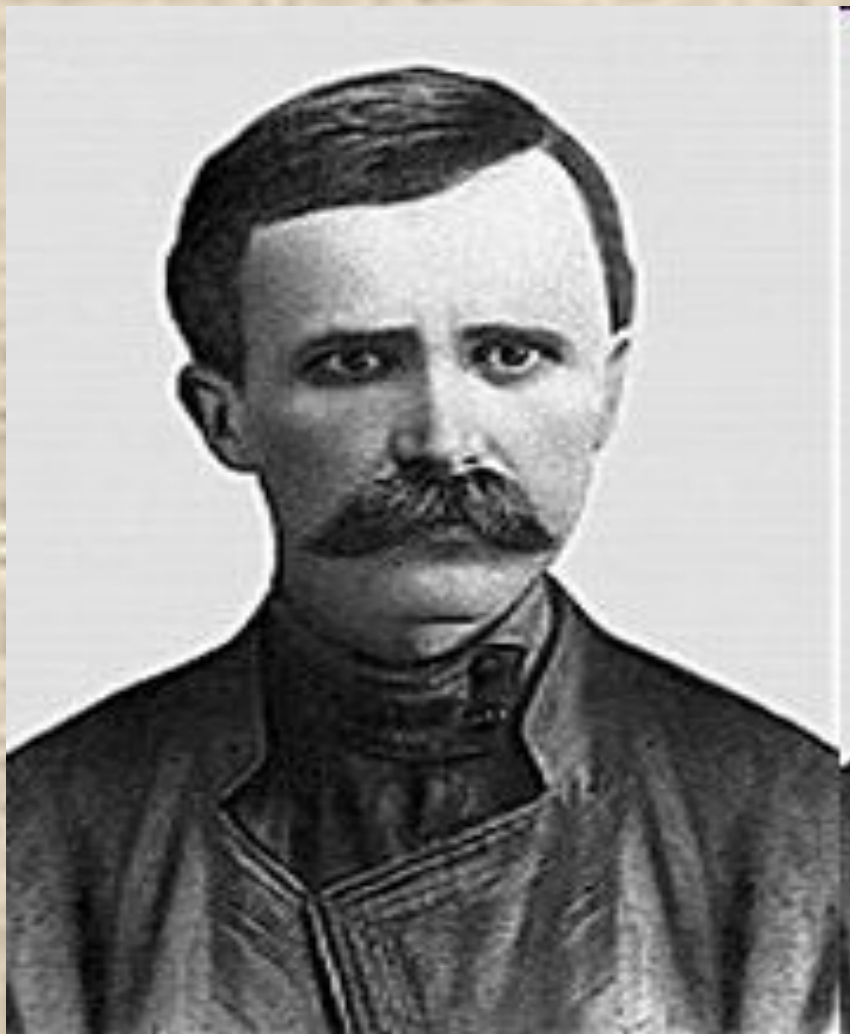

Кобилянська Ольга Юліанівна -
українська письменниця

Леся Українка - українська
письменниця, перекладач,
культурний діяч.

Архип Юхимович Тесленко -
український письменник.

Василь Семенович Стефаник -
український письменник, майстер
експресіоністичної новели.

Внесок в розвиток театру, музики та мистецтва

Микола Садовський -актор,
режисер і громадський діяч

Панас Карпович Саксаганський -
визначний український актор,
режисер, драматург

**Іван Карпенко-Карий
Тобілевич** - український
письменник, драматург, актор

Лесь Курбас - український
режисер, актор, теоретик театру,
драматург, публіцист,
перекладач.

**Марія Костянти́нівна
Занькове́цька** - українська
актриса.

**Соломія Амвросі́ївна
Крушельницька** - українська
опера́на співа́чка, педаго́г.

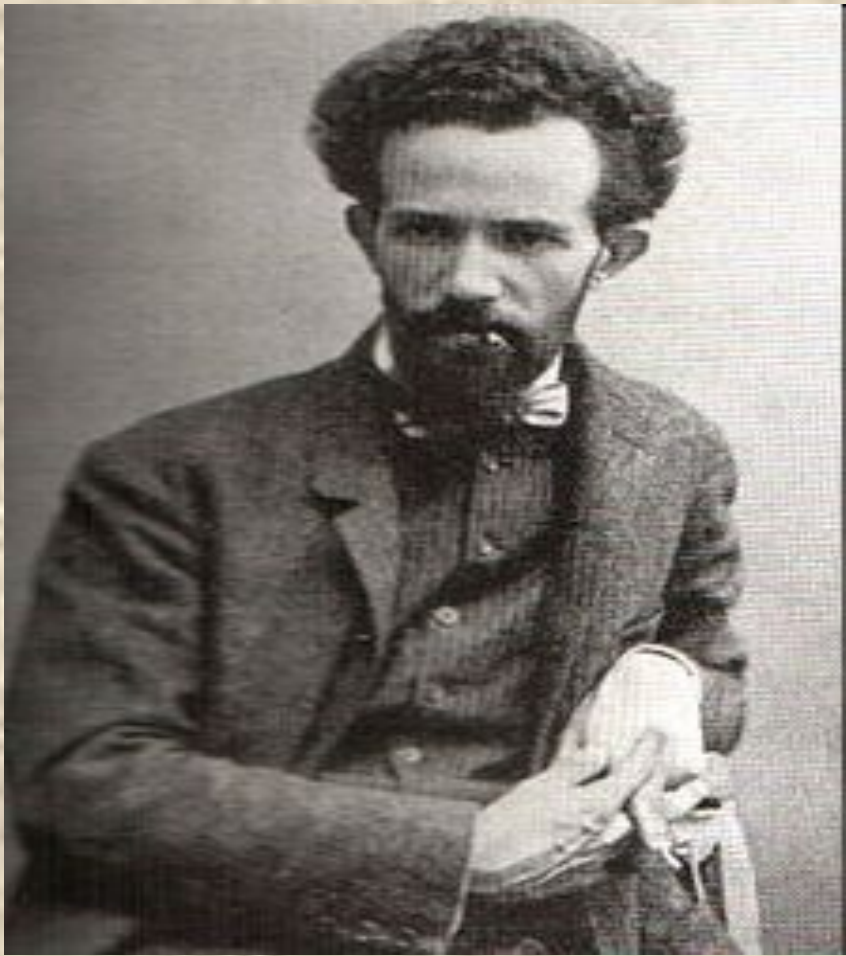

**Костанді Киріак
Костянтинович** - український
маляр

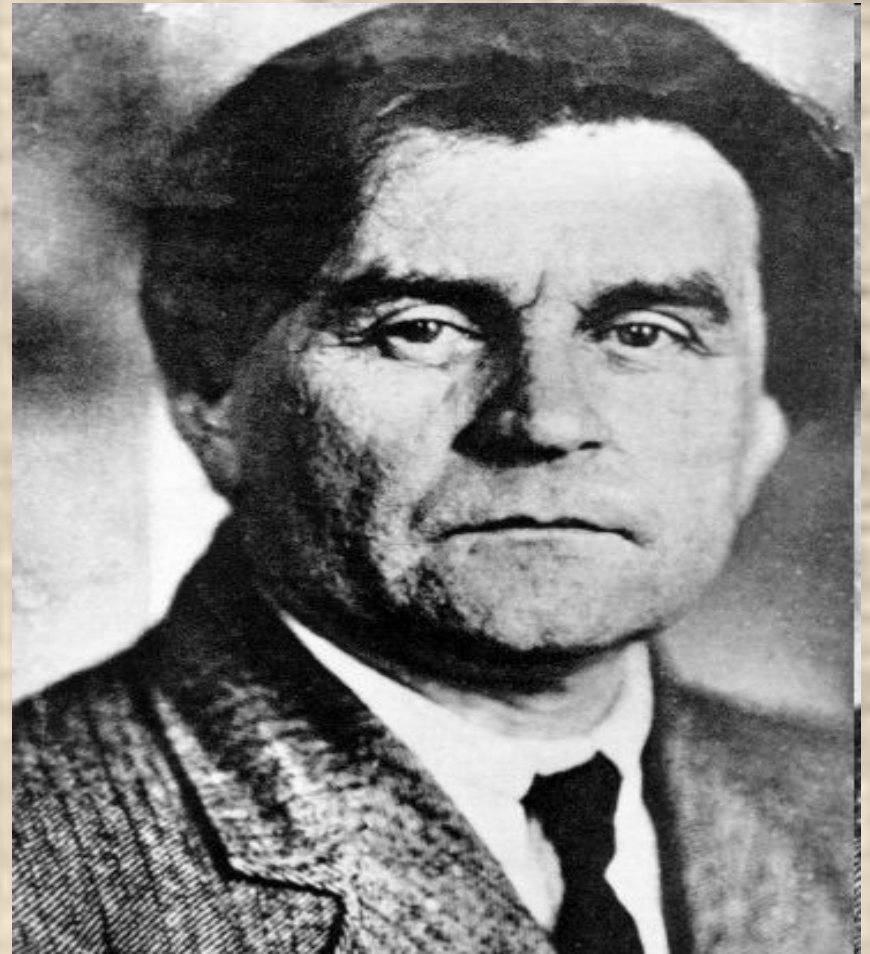

Труш Іван Іванович -
український живописець-
імпресіоніст, майстер
пейзажу і портретист

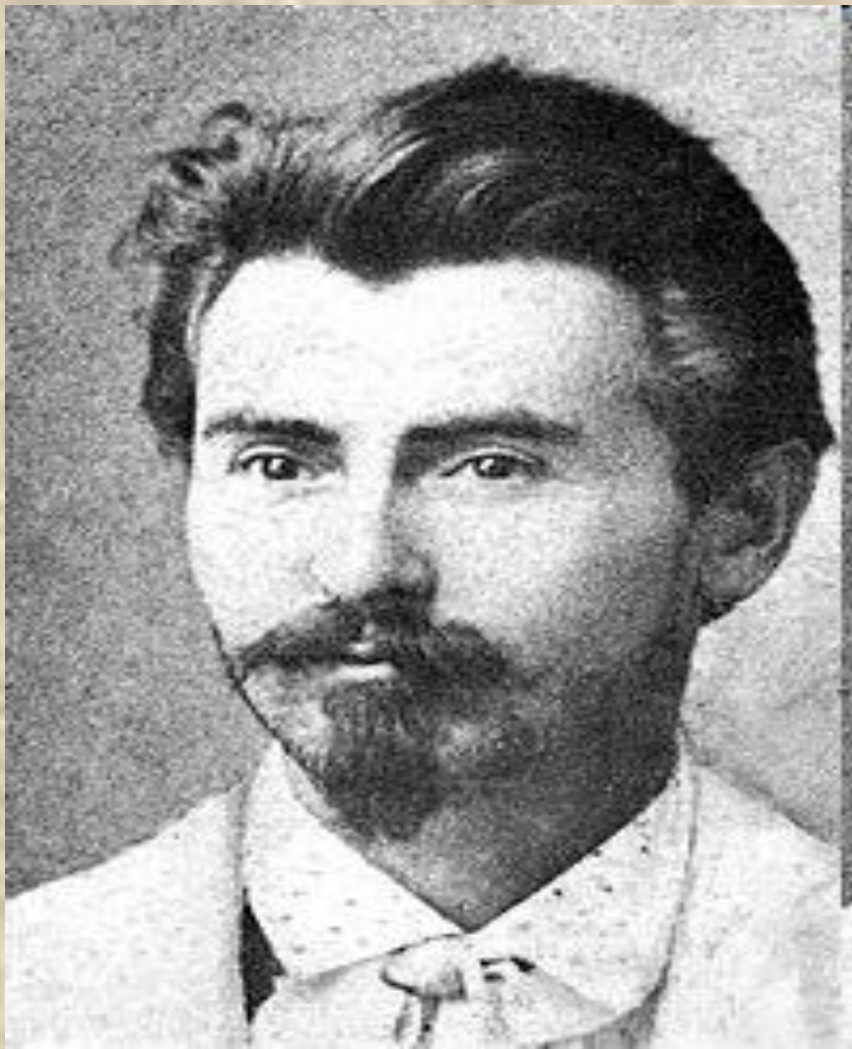

**Олександр
Олександрович Мурашко**
- український живописець,
педагог і громадський діяч.

Казимі́р Севері́нович Малéвич -
український художник-авангардист.

**Василь Григорович
Кричевський** - український
маляр, архітектор, графік.

**Кричевський Федір
Григорович** - український
художник і педагог

Бойчук Михайло Львович - український художник, маляр-монументаліст.

Бойчук Тимофій (Тимко) Львович - український живописець-монументаліст.

Робота з підручником

1. Опрацювати матеріал підручника і виписати зміни, які відбулися в побуті та звичаях українців на початку 20 століття. Поясніть, чим вони були викликані.
2. З'ясуйте роль і значення народних звичаїв українців в їхньому житті.

Робота з таблицею

Назва	Характеристика
«Сокіл»	Спортивне товариство, що виникло у 90-х рр. XIX ст. у Львові. Мета — виховання в українському народі єдності, народної сили і почуття честі шляхом плекання фізкультури, а разом із тим витривалості, рухливості, підприємності, розуміння праці в спільному гурті, дисципліни; приділялася увага пожежній справі, мандрівництву, фехтуванню, «наколесництву» — велосипедному спорту, із 1912 р.— вправам у стрілянні. Значних зусиль для розбудови «Сокола» доклав І. Боберський.
«Січ»	Спортивно-протипожежно-фізкультурна організація, створена в 1900 р. в Галичині, а також на Буковині, Закарпатті та в еміграції. Перша «Січ» заснована К. Трильовським («січовим батьком») вс. Завалля Снятинського повіту. Наголошення зв'язку «Січей» з історичними традиціями (Запорозька Січ), спільні вправи і свята в народних одягах чи одностроях під січові ми прапорами, як зовнішньою ознакою національної окремішності від польського оточення; сприяло зростанню національної свідомості й активізації політичного життя українців у Галичині й на Буковині.
«Пласт»	Нелегальна військовопідготовча молодіжна організація, створена в 1911 р., яка проводила вишкіл усіх бажаючих; у результаті такої роботи в 1913—1914 рр. пластові гуртки було створено майже в усіх середніх школах Галичини.
«Січові стрільці»	Товариство, засноване К. Трильовським у 1913 р. при Українському Січовому Союзі. Під керівництвом Д. Катамая була організована стрілецька секція для підготовки молоді у військово-військовій справі, оформлена пізніше в окремі Товариства українських січових стрільців, яких у 1914 р. налічувалося 94. Польові вправи цих товариств відбувалися за підручником О. Демчука й О. Семенюка «Правильник піхотинця». Із членів товариств УСС. «Січей». «Соколів» та добровольців, що

Робота в групах

- **I група**

Опрацювати матеріал підручника і охарактеризувати діяльність православної церкви.

- **II група**

Опрацювати матеріал підручника і охарактеризувати діяльність греко-католицької церкви.

- **III група**

Опрацювати матеріал підручника і охарактеризувати діяльність сектанського руху.

Завдання: складіть історичний портрет
А. Шептицького

Андрей Шептицький

Роман Марія Александр Шептицький

ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Метод “Уявний мікрофон”

- Чи спостерігалися в українській культурі початку ХХ ст. ознаки європейського модернізму? Своєю думку аргументуйте.**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1. Історія України: підруч. Для 10 кл. загальноосвіт. Навч. закл./О.Ресент, О.Малій.- К.: Генеза, 2010.**
- 2. www.google.com.ua; <http://wikipedia.org.ua>.**
- 3. Історія України. 10 клас/А.І. Мироненко, О.П. Мокрогуз. Х.: Вид. група "Основа", 2011**
- 4. Скирда І.М. Історія України. 10 клас.-Х.: Вид. "Ранок", 2010.**
- 5. Історія України. 10 клас. Атлас.-Х.: Вид. "Ранок", 2010.**

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!